

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 71/2013-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti obchodnej spoločnosti B., a. s., B., zastúpenej A. s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. R. H., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Ncb/57/2011 z 22. februára 2012, za účasti Krajského súdu v Trnave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti B., a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Ncb/57/2011 z 22. februára 2012 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Ncb/57/2011 z 22. februára 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Krajský súd v Trnave j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti B., a. s., trovy konania v sume 323,50 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet jej právnej zástupkyne A. s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti B., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej A. s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. R. H., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 Ncb/57/2011 z 22. februára 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako veriteľka uplatnila do konkurzu vedeného Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) proti dlžníkovi (úpadcovi) T – G., s. r. o., T. (ďalej len „úpadca“), pod sp. zn. 25 K/27/2010 prihláškami spolu 44 pohľadávok. Na schôdzi veriteľov 12. novembra 2010 bolo sťažovateľke oznámené, že na pohľadávku č. 24 sa neprihliada z dôvodu, že prihlášku k tejto pohľadávke podala len u správcu konkurznej podstaty, a nie aj okresnému súdu. Sťažovateľka tvrdí, že prihlášku k pohľadávke č. 24 podala aj okresnému súdu a že k jej strate došlo podľa nej pri manipulácii na okresnom súde.

Následne sťažovateľka podala okresnému súdu žalobu o určenie pravosti a poradia pohľadávky proti správcovi konkurznej podstaty. Konanie o predmetnej žalobe je vedené okresným súdom pod sp. zn. 25 Cbi/20/2010 (ďalej aj „incidenčné konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na to, že v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 25 K/27/2010 je zákonnou konkurznou sudkyňou JUDr. D. V. (ďalej aj „namietaná sudkyňa“), pričom vec vedená pod sp. zn. 25 Cbi/20/2010 bola pridelená na prerokovanie a rozhodnutie tej istej sudkyne. Rovnako tak poukazuje na to, že namietaná sudkyňa je predsedníčkou okresného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej poukazuje na ďalšie právne prostriedky, ktoré uplatnila v súvislosti s pohľadávkou č. 24. V tejto súvislosti uvádza:

„Sťažovateľ podaním zo dňa 8. 12. 2010... v konkurznom konaní č. k. 25K 27/2010, podal opakovane prihlášku č. 24, aj so žiadosťou o odpustenie zmeškania lehoty prihlášky pohľadávky č. 24, žiadosť o zrušenie Úradného záznamu zo dňa 27. 10. 2010 o tom, že na prihlášku pohľadávky veriteľa sa neprihliada a o zaradenie prihlášky pohľadávky do konečného zoznamu pohľadávok.

Okresný súd Trnava na predmetné podanie nereagoval.

Až na základe opätovnej žiadosti žalobcu zo dňa 4. 4. 2011, Okresný súd Trnava zaslal dňa 18. 4. 2011 Oznámenie, že pohľadávku č. 24 nie je možné zaradiť do konečného zoznamu pohľadávok, lebo prihláška nebola na súde vôbec podaná. Pod Oznámením je podpísaný vyšší súdny úradník JUDr. J. T. Taktiež Okresný súd Trnava vydal dňa 14. 4. 2011 uznesenie, že zamietá návrh veriteľa na odpustenie zmeškania lehoty na prihlásenie pohľadávky. Uznesenie vydala JUDr. D. V...

Sťažovateľ podaním zo dňa 1. 12. 2010 podal... sťažnosť v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o prešetrenie a odstránenie nedostatkov, vzhľadom k tomu, že napriek doručenému podaniu (podanie prihlášky č. 24) súd vo veci nekoná, čím vznikajú prieťahy v konaní. Zároveň sťažovateľ požiadal o vykonanie rekonštrukcie spisu v zmysle § 69 zákona č. 757/2004 Z. z. a § 198 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. so zaradením prihlášky č. 24 s dátumom podania dňa 4. 10. 2010 do konkurzného spisu 25K 27/2010.“

Uvedenú sťažnosť vybavil podpredseda okresného súdu listom sp. zn. Spr 2520/10 zo 16. decembra 2010, ku ktorému priložil „úradný záznam súdnej tajomníčky I. P., úradný záznam vyššej súdnej úradníčky Mgr. B. O. a vyjadrenie sudkyne JUDr. D. V., na základe

ktorých sudkyňa JUDr. V. ustálila, že nie je možné doterajšie pochybenia riešiť rekonštrukciou spisu, pretože má za to, že namietaná písomnosť nebola súdu doručená. Podpredseda Okresného súdu Trnava v závere uviedol, že nemá právo zasahovať do procesného postupu konajúcej sudkyne.

... sťažovateľ podal žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti a podnetu na rekonštrukciu spisu v zmysle § 67 zákona č. 757/2004 Z. z. zo dňa 10. 1. 2011.

Krajský súd v Trnave listom zo dňa 8. 2. 2011, Spr. 31/11, oznámil, že z obsahu podania nevyplýva, že by išlo o sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z., ale je návrhom na rekonštrukciu súdneho spisu, ktorý postup upravuje § 198 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. Zároveň uviedol, že Okresný súd Trnava vo svojej odpovedi neuviedol, či je sťažnosť opodstatnená alebo neopodstatnená, a preto je potrebné skonštatovať, že podaná sťažnosť nebola orgánom súdu riadne vybavená...

Okresný súd Trnava spísal dňa 18. 3. 2011 Zápisnicu o výsledku prešetrenia, v evidencii pod sp. zn. 25K 27/2010... a na základe vykonaného prešetrenia, preštudovania spisového materiálu, vyjadrenia zamestnancov tunajšieho súdu nie je možné vyhovieť návrhu na čiastočnú rekonštrukciu spisu ohľadne prihlášky č. 24, lebo prihláška nebola doručená a ani sa nestratila. Prešetrovanie vykonala a zápisnicu spísala JUDr. D. V., predsedníčka súdu.

Na základe doručenia predmetnej Zápisnice zo dňa 18. 3. 2011, sťažovateľ podal žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti a podnetu na rekonštrukciu spisu v zmysle § 67 zákona č. 757/2004 Z. z. a sťažnosť proti vybavovaniu sťažnosti v zmysle § 22 zákona č. 9/2010 Z. z. zo dňa 13. 4. 2011.

Krajský súd v Trnave listom zo dňa 10. 5. 2011, Spr. 290/11, oznámil, že za dôvodnú možno považovať skutočnosť, že sťažnosť nebola doteraz riadne vybavená, pretože nebola zaslaná riadna odpoveď podľa § 65 zákona č. 757/2004 Z. z.. Rovnako bolo pochybené v tom, že nebol dodržaný postup podľa § 12 ods. 1 zákona č. 9/2010 Z. z., keď sťažnosť bola vybavená predsedníčkou OS Trnava JUDr. V., ktorá je zároveň aj zákonnou sudkyňou veci, o predmete ktorej sa koná. Vo veci rekonštrukcie spisu sa KS Trnava nevyjadril, keďže túto skutočnosť nemôže posudzovať ako prešetrovanie sťažnosti.

Krajský súd v Trnave následne listom zo dňa 12. 7. 2011, Spr. 290/11, oznámil, že sťažnosť na konanie bez zbytočných prietahov... nie je dôvodná, lebo táto prihláška nebola

súdu doručená, teda nemá súd o čom konať a nedochádza tak ani k preťahom v konaní. Podnet na rekonštrukciu spisu nie je možné preskúmať v rámci sťažnosti orgánu štátnej správy súdu.“.

Sťažovateľka následne podala sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorej namieta postup okresného súdu. V konaní pred ústavným súdom zastupovala okresný súd namietaná sudkyňa ako jeho predsedníčka. Na výzvu ústavného súdu zaslala vyjadrenie, z ktorého je zrejmé, že zotrvala na svojom stanovisku, ktoré vyjadrila v doterajších podaniach, resp. rozhodnutiach.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uvádza:

«Vzhľadom na opakované vyjadrenia sudkyne JUDr. D. V. mimo súdne konanie 25Cbi 20/2010, v ktorých vyjadrovala svoj názor, stanovisko, presvedčenie, podopreté „jej prešetrením veci“, a to, že prihláška č. 24 nebola nikdy podaná na Okresný súd Trnava, čím vyjadrila svoj postoj k veci ešte pred samotným rozhodovaním vo veci 25Cbi 20/2010, sťažovateľ podal námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. D. V., ako aj ostatným sudcom Okresného súdu Trnava, podaním zo dňa 10. 10. 2011.»

O námietke zaujatosti rozhodol krajský súd namietaným uznesením z 22. februára 2012 tak, že namietaná sudkyňa okresného súdu nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania vecí vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 25 Cbi/20/2010.

Sťažovateľka konštatuje, že namietaným uznesením krajského súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V súvislosti s tým opakovane poukazuje na spôsob vybavenia jej podnetov a sťažností okresným súdom, osobitne poukazuje na vyjadrenia namietanej sudkyne, na vyjadrenia ostatných zamestnancov okresného súdu a na pochybenia, ktoré okresnému súdu vytýkal krajský súd v rámci vybavovania podaní sťažovateľky. Sťažovateľka ďalej uvádza:

«... JUDr. D. V. zaujala k podstatnej a meritórnej okolnosti pre súdne konanie č. k. 25Cbi 20/10 (a tým je doručenie prihlášky č. 24 na Okresný súd Trnava) už svoje stanovisko, a to jednak v konkurznom konaní..., jednak v správnom konaní pri prešetrovaní

sťažností (Spr) a jednak v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa pred Ústavným súdom SR (Rvp 925/2011, následne I. ÚS 8/2012).

Táto okolnosť je podstatná aj pre samotné súdne konanie č. k. 25Cbi 20/10, o ktorej teda zákonný sudca JUDr. D. V. už vyslovila stanovisko v konaniach bez toho, že by bolo konanie č. k. 25Cbi 20/10 akýmkoľvek spôsobom prejednávané, keď neprebehlo ešte ani len jedno pojednávanie.

Z týchto dôvodov má JUDr. D. V. pomer k veci a vyjadrila svoje stanovisko vrátane právneho stanoviska k meritórnej okolnosti...

V predmetnej veci sa k podstatnej a meritórnej okolnosti pre súdne konanie č. k. 25Cbi 20/10... vyjadrovali ďalší viacerí pracovníci Okresného súdu Trnava - JUDr. L. B., Mgr. B. O., JUDr. J. T., I. P. Predmetné osoby sú možnými svedkami v konaní č. k. 25Cbi 20/10, keďže sa zúčastnili manipulácie s prihláškou č. 24.

Všetky vyššie uvedené osoby sú v kolegiálnom alebo priateľskom vzťahu so všetkými sudcami Okresného súdu Trnava. V prípade ak daná vec bude prejednávaná na Okresnom súde Trnava, tak ktorýkoľvek sudca bude vypočúvať iných zamestnancov Okresného súdu Trnava, s ktorými je v kolegiálnom alebo priateľskom vzťahu a bude právne posudzovať otázku, ku ktorej sa už skutkovo a právne vyjadrila predsedkyňa Okresného súdu Trnava.

Z týchto dôvodov existujú odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu Trnava...

JUDr. V. mimo súdneho konania 25Cbi 20/2010:

- uviedla, že „namietaná písomnosť nebola súdu doručená“,*
- uviedla, že: „prihláška nebola doručená a ani sa nestratila“.*
- vykonala prešetrovanie pri rekonštrukcii spisu, kde vykonala dopyt na súdnu tajomníčku, vyššiu súdnu úradníčku, a na základe vykonaného prešetrenia, preštudovania spisového materiálu, vyjadrenia zamestnancov tunajšieho súdu ustálila, že: „nie je možné vyhovieť návrhu na čiastočnú rekonštrukciu spisu ohľadne prihlášky č.24“,*
- uviedla, že: „žiadne skutočnosti nenasvedčujú tomu, že k strate prihlášky došlo na súde“,*
- potvrdila, že osobne vykonala prešetrovanie v súvislosti s rekonštrukciou spisu podľa § 198 vyhlášky č. 543/2005 Z. z., pričom prešetrovaním nezistila žiadne skutočnosti, ktoré by*

odôvodňovali rekonštrukciu spisu ohľadne prihlášky č. 24, „nakoľko táto nebola na súd podaná“.

- uviedla, že: „pracovníci Okresného súdu Trnava postupovali v zmysle právnych predpisov upravujúcich ich povinnosti a nedošlo k žiadnemu porušeniu práva či slobody sťažovateľa“

- uviedla, že „nie sú pochybnosti o tom, že nebola prihláška č. 24 doručená súdu, ale je preukázané, že prihláška č. 24 nebola doručená, preto nebolo možné žiadne skutočnosti vykladať v prospech sťažovateľa.

Tieto vyjadrenia nie je možné v žiadnom prípade považovať za postup sudcu v konaní o prejednávanej veci s následkom podľa § 14 ods.3 OSP, ako to uviedol Krajský súd v Trnave pri rozhodovaní o námietke zaujatosti.»

Sťažovateľka poukazuje tiež na svoj vzťah k zákonnej sudkyňi ako k účastníkovi konania, keďže v konaní pred ústavným súdom vedenom pod sp. zn. Rvp 925/2011 (resp. I. ÚS 8/2012) o sťažnosti sťažovateľky vystupovala namietaná sudkyňa priamo proti sťažovateľke. Sťažovateľka ďalej uvádza:

«Nakoniec JUDr. V. má vzťah voči sťažovateľovi resp. jej právnenému zástupcovi, keďže sa vyjadrila, že na obálku boli dopisované údaje „iným písmom“ a nepriamo obvinila z tohto dopisovania sťažovateľa alebo jeho právneho zástupcu „ktorí majú záujem na tom, aby sa prihliadalo aj na prihlášku č. 24“.

Takto JUDr. V. vytvorila priamy vzťah medzi sudkyňou a sťažovateľom resp. jej právny zástupcom, keď ich obvinila z dopisovania údajov na obálku.

Okrem toho v danej veci vznikli ďalšie pochybnosti:

... O prvej sťažnosti sťažovateľa dostal sťažovateľ odpoveď od podpredsedu Okresného súdu Trnava zo dňa 16. 12. 2010 (doručenú dňa 31. 12. 2010), č. k. Spr 2520/10, ktorú vypracoval JUDr. L. B. Napádané uznesenie Krajského súdu v Trnave, č. k. 21Vcb 57/2011, zo dňa 22. 2. 2012 o nevyklúčení sudkyne JUDr. V. z prejednávania veci 25Cbi 20/2010, vydal predseda senátu JUDr. L. B. Bez ohľadu na to, či ide o tú istú osobu, alebo o osoby v priamom príbuzenskom pomere, opätovne dochádza k pochybnostiam o nezaujatosti. ...

Nakoniec je nevyhnutné poukázať aj na samotné vyjadrenia sa sudkyne JUDr. V. k vznesenej námietke zaujatosti. Sudkyňa JUDr. V. sa vyjadrila, že sa necíti byť zaujatá, ale vzhľadom na skutočnosť, že zastupuje Okresný súd Trnava v konaní pred ÚS SR č. Rvp 925/2011 a predmet tohto konania pred ÚS SR je totožný s predmetom v prejednávanej veci pod č. k. 25Cbi 20/2010, účastníci by mohli mať pochybnosti o jej zaujatosti.

Krajský súd sa však týmito okolnosťami, podstatnými pre skúmanie neustrannosti namietanej sudkyne zo subjektívneho hľadiska podrobne nezaoberal a aj z tohto dôvodu zaťažil svoje rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti arbitrárnosťou. ...

Napokon treba uviesť, že Krajský súd Trnava sa zaoberal len opodstatnenosťou sťažovateľom vznesenej námietky zaujatosti iba proti sudkyňi JUDr. V.

Sťažovateľ však podal námietku proti všetkým sudcom Okresného súdu Trnava...

Krajský súd Trnava sa vlastne nezaoberal touto časťou vznesenej námietky zaujatosti bez toho, aby to vyjadril vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia. Takýto postup je rozporný s požiadavkami spravodlivého súdneho procesu. Krajský súd Trnava v danej veci vlastne nerozhodol o celom návrhu sťažovateľa na vylúčenie sudcov Okresného súdu Trnava, teda postupoval v rozpore s platnými procesnými predpismi (§ 152 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP), a tým svoje rozhodnutie zaťažil svojvôľou.»

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo spoločnosti B., a. s... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo... podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 22. 2. 2011, č. k. 21Ncb/57/2011, porušené bolo.

2) Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 22. 2. 2011, č. k. 21Ncb/57/2011, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3) Okresný súd Trnava je povinný nahradiť sťažovateľovi B., a. s... trovy právneho zastúpenia vo výške 323,50 EUR... na účet právneho zástupcu...“

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní uznesením z 31. januára 2013 prijal sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

Vzhľadom na oznámenie právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda krajského súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise č. Spr. 131/13 zo 4. marca 2013, v ktorom poukázal na odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu, pričom uviedol:

„Z uznesenia Krajského súdu v Trnave č. k. 21Ncb/57/2011-91 zo dňa 22. 2. 2012 vyplýva, že súd nevytlúčil sudkyňu Okresného súdu Trnava JUDr. D. V. z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 25Cbi/20/2010, keď mal za to, že v prípade vec prejednávajúcej sudkyne nie sú dané také skutočnosti, ktoré by zakladali domnienku, že je priamo alebo nepriamo zainteresovaná na výsledku konania, alebo že by mala nejaký vzťah k prejednávanej veci, k účastníkom, právnenému zástupcovi. Žalobca v námietke zaujatosti poukazoval na okolnosti, ktoré spočívali v postupe sudkyne v konaní o prejednávanej veci, ktorá však sama osebe nemôže zakladať dôvod pre vylúčenie a na takúto námietku sa ani neprihliada. Zároveň neboli zistené ani žiadne dôvody objektívnej povahy, ktorá by zakladali dôvod na vylúčenie sudkyne, ktorej vec ako zákonnej sudkyne bola na konanie a rozhodnutie pridelená. Z hľadiska právneho posúdenia súd aplikoval ustanovenia § 14 ods. 1, ods. 3, § 15 a ods. 1, ods. 3 OSP.

Krajský súd v Trnave s poukazom na vyššie uvedené zotrváva na právnom názore, ku ktorému dospel vo veci konajúci senát a ktorý vyslovil v uznesení č. k. 21Ncb/57/2011-91 zo dňa 22. 2. 2012, podľa ktorého v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva obchodnej spoločnosti B., a. s..., pričom súd vo svojom rozhodnutí zbral do úvahy všetky pre vec významné skutočnosti.“

Na výzvu z 11. marca 2013 doručil právny zástupca sťažovateľky 22. marca 2013 ústavnému súdu stanovisko k vyjadreniu krajského súdu, v ktorom uviedol, že postup

namietanej sudkyne nemožno považovať za postup podľa § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Vo svojom stanovisku ďalej uviedol:

«Vyjadrenia JUDr. V., ktoré sme citovali v podanej sťažnosti, nie je možné v žiadnom prípade považovať za postup sudcu v konaní o prejednávanej veci s následkom podľa § 14 ods. 3 OSP.

Išlo o výslovné závery sudkyne JUDr. V. o skutkovej okolnosti, ktorá je podstatná pre celé súdne konanie 25Cbi 20/2010. Pričom tieto závery vyslovila mimo súdneho konania 25Cbi 20/2010. (v súdnom konaní 25Cbi 20/2010 sa ešte nepojednávalo a neboli vykonávané úkony, takže nemohlo ísť o „postup sudkyne v konaní o prejednávanej veci“.

Uvedené vyjadrenia a konanie sudkyne JUDr. V. nie je ani „rozhodovaním v iných veciach“ ako má na mysli § 14 ods. 3 posledná alinea, pretože sťažovateľ nenamietal jej rozhodovanie, ale skutočnosť, že sudkyňa JUDr. V. defacto vykonala sama dokazovanie o skutkových okolnostiach, ktoré sú podstatné pre súdne konanie 25Cbi 20/2010 (dopytom a zisťovaním u ostatných zamestnancov súdu, preštudovanie spisového materiálu), a to mimo súdneho konania a bez účasti sťažovateľa či jeho právneho zástupcu, čo je zrejším porušením práva účastníka na nestranné súdne konanie.

Okrem toho, že sudkyňa JUDr. V. mimo súdneho konania 25Cbi 20/2010 vykonala dokazovanie skutkových okolností, tieto skutkové okolnosti aj zhodnotila a uviedla záver že „nie sú pochybnosti o tom, že nebola prihláška č. 24 doručená súdu, ale je preukázané, že prihláška č. 24 nebola doručená“.

Nakoniec sudkyňa JUDr. V. uviedla aj právne závery, že „pracovníci Okresného súdu Trnava postupovali v zmysle právnych predpisov upravujúcich ich povinnosti a nedošlo k žiadnemu porušeniu práva či slobody sťažovateľa“.

Meritom súdneho sporu 25Cbi 20/2010 je práve otázka doručenia prihlášky č. 24, o čom sa už JUDr. V. opakovane vyjadrila mimo súdneho konania 25Cbi 20/2010 (v konaní Spr., v konkurznom konaní, v konaní pred Ústavným súdom SR).

Tieto skutočnosti a defacto nakoniec aj vyjadrenie samotnej JUDr. V. („vzhľadom na skutočnosť, že zastupuje Okresný súd Trnava v konaní pred ÚS SR č. Rvp 925/2011 a predmet tohto konania pred ÚS SR je totožný s predmetom v prejednávanej veci pod č. k. 25Cbi 20/2010, účastníci by mohli mať pochybnosti o jej zaujatosti“), vytvárajú odôvodnenú pochybnosť o jej nezaujatosti pre konanie 25Cbi 20/2010.

K nesprávnemu postupu Krajského súdu Trnava došlo aj v časti pri rozhodovaní o námietke zaujatosti sťažovateľa proti všetkým sudcom Okresného súdu Trnava (viď podaná ústavná sťažnosť).»

Ústavný súd nedoručoval podanie sťažovateľky z 20. marca 2013 krajskému súdu na vyjadrenie vzhľadom na to, že uvedené podanie neobsahuje novú argumentáciu týkajúcu sa namietaného porušenia označených práv sťažovateľky.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy

o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Z konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Podľa názoru ústavného súdu súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno podľa záverov ESLP posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Obsah základného práva na spravodlivý proces je pomerne zložito štruktúrovaný a ako to potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu, patrí do neho viaceré samostatných subjektívnych práv, ktoré sú buď konkrétne (verejnosť konania, konanie bez zbytočných

prieťahov, právo na nezávislý a nestranný súd), alebo abstraktné (riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutí, zákaz svojvoľného postupu súdu a ďalšie) (IV. ÚS 345/09).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa už vysloveného právneho názoru ústavného súdu do obsahu práva na nestranný súd patrí aj to, aby rozhodnutia v konkrétnej veci boli výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (II. ÚS 71/97, III. ÚS 36/2011).

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní zaručené prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho pojednávania a rozhodnutia pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania, alebo na základe návrhu samotného sudcu (I. ÚS 73/97, III. ÚS 36/2011).

Aj nestrannosť sudcu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa definuje ako absencia predsudku alebo zaujatosti.

Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prerokujúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere.

V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku [Piersack v. Belgicko, rozsudok ESLP z 1. októbra 1982].

Nemožno sa uspokojiť len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale je potrebné skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko, rozsudok ESLP zo 17. januára 1970). Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný, a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti.

Zákonné dôvody na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí v občianskom súdnom konaní sú uvedené v Občianskom súdnom poriadku.

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 14 ods. 3 OSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Ustanovenie § 14 ods. 3 OSP upravuje okruh dôvodov, ktoré nemôžu byť relevantné pre záver o vylúčení sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí. Postupom súdu sú procesné úkony a jeho rozhodnutia, ktoré upravujú vedenie konania a tiež ďalšie procesné úkony, ktoré upravuje Občiansky súdny poriadok a tiež samotné meritórne rozhodnutie súdu. Do tejto kategórie patria aj úkony sudcu a jeho rozhodnutia v iných právnych veciach.

Obdobné dôvody, ako sú uvedené v § 14 ods. 3 OSP, posudzoval vo svojej judikatúre aj ESLP, pričom jeho závery sú relevantné pri výklade a aplikácii uvedeného ustanovenia.

Európska komisia pre ľudské práva (ďalej len „Komisia“) konštatovala, že „sudcovská nestrannosť môže byť ohrozená, ak sa sudca zúčastní v rôznych za sebou idúcich stupňoch konania. ... tieto princípy sa uplatnia len tam, kde ide o účasť na rôznych stupňoch toho istého konania. Sudca nie je nevyhnutne zaujatý len z dôvodu, že bol zapojený v inom konaní, ktoré sa týkali tej istej osoby.“ (rozhodnutie Komisie z 9. decembra 1987 vo veci Schmid proti Rakúsku).

Rovnako tak EŠLP v rozhodnutí vo veci Petrov proti Bulharsku z 2. novembra 2010 (č. 27103/04) uviedol, že „pokiaľ ide o objektívny test, súd zohľadňuje, že samotná skutočnosť, že sudca sa zúčastnil iného konania, ktoré sa týkalo tých istých účastníkov, nie je sama osebe spôsobilá vyvolať legitímne obavy o jeho alebo jej nestrannosť“.

Na druhej strane však EŠLP v rozhodnutí vo veci De Haan proti Holandsku z 26. augusta 1997 pri aplikácii objektívneho testu uviedol: „Rozhodujúcou črtou prípadu je to, že sudca S. predsedal senátu, ktorý bol vyzvaný, aby rozhodol o námietke proti rozhodnutiu, za ktoré bol on sám zodpovedný. ... Je tiež podstatné, že senát bol zložený z profesionálneho sudcu, ktorému asistovali sudcovia z ľudu. Na tomto základe súd rozhodol, že obavy sťažovateľa v tomto smere (o nestrannosti senátu, pozn.) boli objektívne opodstatnené.“ (odsek 51) V tejto veci však EŠLP poukázal na ďalšiu relevantnú skutočnosť: ak by rozhodnutie odvolacieho senátu bolo predmetom následnej kontroly súdom, ktorý by mal plnú jurisdikciu a poskytol by garancie článku 6, nebolo by možné napriek tomu konštatovať porušenie článku 6 ods. 1 (odsek 52). V tomto prípade išlo o rozhodnutie o zdravotnej spôsobilosti zamestnankyne, o ktorej v prvom stupni rozhodoval predseda odvolacieho súdu ako samosudca na podklade vyjadrenia stáleho znalca – lekára, pričom toto rozhodnutie bolo možné napadnúť odvolaním. O odvolaní rozhodoval trojčlenný senát toho istého odvolacieho súdu, ktorému predsedal práve ten profesionálny sudca, ktorý rozhodol ako samosudca. Európsky súd pre ľudské práva rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že „Centrálny“ odvolací súd na základe odvolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nezrušil toto rozhodnutie pre uvedené pochybenia, hoci tak urobiť mohol.

Európsky súd pre ľudské práva rozhodol o porušení zásady nestrannosti súdu vo veci, v ktorej trojčlenný senát zložený z profesionálnych sudcov rozhodoval o návrhu konkurznej sudkyne na odvolanie správcu a vymenovanie nového správcu, pričom táto konkurzná sudkyňa bola členkou predmetného senátu. Európsky súd pre ľudské práva považoval za relevantné, že trojčlenný senát v tejto veci rozhodoval bez nariadenia pojednávania a že proti jeho rozhodnutiu o odvolaní správcu sa nebolo možné odvolať na súd vyššieho stupňa, ktorý by preskúmal toto rozhodnutie (pozri rozhodnutie ESĽP vo veci Werner proti Poľsku z 15. novembra 2001).

Špecifickou skupinou sú prípady, keď súd alebo sudcovia rozhodovali o správnosti ich skoršieho rozhodnutia alebo postupu. Vo veci San Leonard Band Club proti Malte ESĽP posudzoval situáciu, keď sťažovateľ podal podnet odvolaciemu súdu na opätovné prerokovanie veci, o ktorej tento odvolací súd rozhodol. Európsky súd pre ľudské práva uviedol: „V prejednávanej veci obavy týkajúce sa nestrannosti odvolacieho súdu pochádzali zo skutočnosti, že jeho senát (rozhodujúci o podnete na opätovné prejednanie veci, pozn.) bol zložený z tých istých troch sudcov, ktorí predtým meritórne prejednali prípad a prijali napadnutý rozsudok z 30. decembra 1993 (odsek 61).

Európsky súd pre ľudské práva pripustil, že táto situácia mohla vyvolať pochybnosti v myslí sťažovateľa o nestrannosti odvolacieho súdu. Napriek tomu konštatoval, že musí rozhodnúť, či tieto pochybnosti boli objektívne opodstatnené, s tým, že odpoveď na túto otázku závisí od okolností prípadu (odsek 62).

V tejto súvislosti ESĽP zaregistroval (postrehol), že pokiaľ ide o žiadosť o opätovné prerokovanie veci, odvolací súd bol v zásade oprávnený zistiť, či jeho predchádzajúci rozsudok bol založený na nesprávnej aplikácii práva. Tí istí sudcovia boli takto povolaní rozhodnúť o tom, či sa oni sami dopustili omylu v interpretácii alebo aplikácii práva v ich predchádzajúcom rozhodnutí, teda boli v zásade požiadaní, aby posúdili samých seba a svoju schopnosť aplikovať právo.“ (pozri rozhodnutie ESĽP vo veci San Leonard Band Club proti Malte z 29. júla 2004)

Obdobné závery uviedol ESLP aj vo svojom rozhodnutí vo veci Indra proti Slovensku z 1. mája 2005. V predmetnej veci ESLP rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa, ktorého pracovný pomer skončil v roku 1982 výpoveďou pre obzvlášť závažné porušenie pracovnej disciplíny. Súd prvého stupňa zamietol žalobu sťažovateľa o neplatnosť výpovede, pričom rozsudok tohto súdu potvrdil odvolací súd. Členkou senátu odvolacieho súdu, ktorý rozhodoval o odvolaní sťažovateľa, bola aj sudkyňa S. Sťažovateľ v roku 1993 podal žalobu podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“) s tým, aby súd určil, že jeho pracovný pomer skončil z politických dôvodov. Súd prvého stupňa túto žalobu zamietol a odvolací súd jeho rozsudok potvrdil, pripustil však proti svojmu rozsudku dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie bez nariadenia pojednávania. Členkou dovolacieho senátu bola aj sudkyňa S., ktorá v roku 1985 ako členka odvolacieho senátu potvrdila rozsudok súdu prvého stupňa z roku 1982, ktorý zamietol žalobu sťažovateľa o určenie neplatnosti výpovede. V tejto súvislosti ESLP vo svojom rozhodnutí uviedol: „Je pravdou, že z technického hľadiska, predmet pôvodného konania z 80 rokov bol odlišný od predmetu konania o rehabilitáciách. (odsek 52)

Napriek tomu sa ESLP v danom prípade domnieval, že je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že aj pôvodné konanie a konanie o rehabilitáciách sa vzťahujú na tie isté skutkové okolnosti. Konštatoval, že preverovanie výpovede z roku 1982 podľa kritérií zákona č. 87/1991 Zb. by do istej miery mohlo znamenať prehodnocovanie súdnych rozhodnutí prijatých v pôvodnom konaní. Táto úvaha bola podľa neho ešte zosilnená politickým kontextom rehabilitácií na základe zákona č. 87/1991 Zb. Podľa ESLP táto skutočnosť mohla vyvolať u sťažovateľa legitímne obavy, že sudkyňa S. nebude pristupovať k jeho prípadu s požadovanou nestrannosťou. Podľa ESLP tieto okolnosti objektívne odôvodnili obavy sťažovateľa, že sudkyňa najvyššieho súdu S. nebola nezaujatá, a preto rozhodol, že v tejto veci bol porušený čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o požiadavku nestranného súdu.

Tieto právne názory týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že uznesením krajského súdu č. k. 21 Ncb/57/2011-91 z 22. februára 2012 bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľky zákonná sudkyňa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 25 Cbi/20/2010 je zaujatá z dôvodu, že „*zaujala k podstatnej a meritórnej okolnosti pre súdne konanie č. k. 25Cbi 20/10 (a tým je doručenie prihlášky č. 24 na Okresný súd Trnava) už svoje stanovisko, a to jednak v konkurznom konaní (sp. zn. 25K/27/2010), jednak v správnom konaní pri prešetrovaní sťažností (Spr) a jednak v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa pred Ústavným súdom SR (Rvp 925/2011, následne I. ÚS 8/2012)*“. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd v namietanom uznesení z 22. februára 2012 tieto skutočnosti arbitrárne právne posúdil, čím došlo k namietanému porušeniu práv sťažovateľky.

Sťažovateľka tiež poukazuje na to, že krajský súd nerozhodol o tej časti jej námietky zaujatosti, v ktorej namietala zaujatosť všetkých sudcov okresného súdu.

Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia z 22. februára 2012 poukázal na obsah vyjadrenia namietanej sudkyne ku skutočnostiam uvedeným v námietke zaujatosti, pričom uviedol:

„Zákonná sudkyňa vo veci JUDr. D. V. v písomnom vyjadrení k námietke zaujatosti uviedla, že vo sa necíti byť zaujatá, ale vzhľadom na skutočnosť, že zastupuje Okresný súd Trnava v konaní pred Ústavným súdom SR č. Rvp 925/2011 ako predsedníčka Okresného súdu Trnava a predmet tohto konania pred Ústavným súdom SR je totožný s predmetom v prejednávanej veci pod číslom 25Cbi 20/2010 účastníci by mohli mať pochybnosti o jej nezaujatosti.“

Na základe obsahu námietky zaujatosti, vyjadrenia namietanej sudkyne a obsahu súdneho spisu krajský súd predmetnú vec právne posúdil a v odôvodnení svojho uznesenia ďalej uviedol:

„V predmetnej veci nadriadený súd z obsahu spisu, ani z vyjadrenia vec prejednávajúcej sudkyne nezistil také skutočnosti, ktoré by zakladali domnienku, že vo veci konajúca sudkyňa je priamo alebo nepriamo zainteresovaná na výsledku tohto konania,

alebo že by mala nejaký vzťah k prejednávanej veci k účastníkom, resp. k právnenému zástupcovi žalobcu. Pokiaľ ide o ďalšie dôvody, ktoré uvádzal žalobca, a pre ktoré by mala byť sudkyňa vylúčená z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci, tieto sa týkali len okolností, ktoré spočívali v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, pričom v tomto prípade súd na námietku zaujatosti neprihliada, nakoľko v zmysle § 14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že v danom prípade nie sú dôvody k tomu, aby sudkyňa JUDr. D. V. bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci.“

Z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu je zrejmé, že krajský súd sa zaoberal aj tou časťou námietky zaujatosti sťažovateľky, ktorou namietala zaujatosť všetkých ďalších sudcov okresného súdu. Krajský súd k tejto časti námietky zaujatosti sťažovateľky uviedol:

„K námietke zaujatosti vznesenej žalobcom sa vyjadrili aj ostatní sudcovia Okresného súdu v Trnave, ktorí zhodne uviedli, že sa necítia byť v predmetnej veci zaujatí a účastníkov konania nepoznajú. Krajský súd však na tieto ich vyjadrenia neprihliadal, lebo vzhľadom na stanovisko zákonnej sudkyne JUDr. D. V., ktorej bola vec pridelená, je námietka vo vzťahu k ostatným sudcom bezpredmetná.“

Úlohou ústavného súdu bolo vyhodnotiť, či krajský súd preskúmal uvedené otázky ústavne udržateľným spôsobom, teda vyhodnotiť, či krajský súd svoj právny názor v tomto smere dostatočne odôvodnil a či ho nemožno považovať za arbitrárny.

Podľa § 41 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) súd počas konkurzného konania vykonáva dohľad nad činnosťou správcu. Súd je pri výkone dohľadu oprávnený požadovať od správcu vysvetlenia alebo správy o priebehu konkurzného konania, ktoré je správca povinný súdu v určenej lehote poskytnúť.

Podľa § 28 ods. 1 zákona o konkurze (v znení účinnom v rozhodnom období) veriteľ, ktorého pohľadávka voči úpadcovi vznikla pred vyhlásením konkurzu, má v konkurze právo, aby jeho pohľadávka bola za podmienok ustanovených týmto zákonom uspokojená rozvrhom z výťažku zo speňaženia majetku podliehajúceho konkurzu. Toto právo musí byť v konkurze riadne a včas uplatnené prihláškou, inak pohľadávku nemožno v konkurze uspokojiť a na práva z nej sa v konkurze neprihliada; to platí rovnako aj pre budúce pohľadávky, ktoré sa uplatňujú prihláškou.

Podľa § 28 ods. 5 zákona o konkurze (v znení účinnom v rozhodnom období) prihlášku spolu s prílohami podáva veriteľ v dvoch rovnopisoch správcovi na adresu jeho kancelárie a v jednom rovnopise na súd. Prihláška musí byť doručená správcovi aj súdu do 45 dní od vyhlásenia konkurzu. Na prihlášku doručenú po lehote alebo doručenú v lehote len správcovi alebo len súdu sa v konkurze neprihliada.

Podľa § 31 ods. 1 zákona o konkurze (v znení účinnom v rozhodnom období) prihlásené pohľadávky spolu s údajmi uvedenými v prihláške správca priebežne zapisuje do zoznamu pohľadávok tak, aby konečný zoznam pohľadávok vyhotovil do desiatich dní od uplynutia lehoty na prihlasovanie pohľadávok; zoznam pohľadávok správca vyhotovuje v troch rovnopisoch.

Podľa § 31 ods. 3 zákona o konkurze (v znení účinnom v rozhodnom období) po vyhotovení konečného zoznamu pohľadávok správca bezodkladne doručí jeden rovnopis konečného zoznamu pohľadávok na súd, pričom na súde porovná údaje zapísané do konečného zoznamu pohľadávok s údajmi uvedenými v prihláškach doručených súdu a podľa tohto porovnania priamo na súde pod dohľadom sudcu alebo ním povereného vyššieho súdneho úradníka upraví konečný zoznam pohľadávok; ak sa pri porovnaní týchto údajov zistí, že prihláška doručená správcovi sa nezhoduje s prihláškou doručenou súdu, na prihlášku sa v konkurze neprihliada.

Podľa § 32 ods. 6 zákona o konkurze (v znení účinnom v rozhodnom období) veriteľ popretej pohľadávky sa môže do 30 dní od uplynutia lehoty na popieranie pohľadávok

žalobou podanou proti správcovi domáhať, aby súd určil právny dôvod, vymáhateľnosť, výšku, poradie, zabezpečenie zabezpečovacím právom alebo poradie zabezpečovacieho práva popretej pohľadávky; v žalobe sa veriteľ môže domáhať len toho, čo uviedol v prihláške.

Zo skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľky a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka si podľa jej tvrdenia ako veriteľka uplatnila v konkurznom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 25 K/27/2010 prihláškami 44 pohľadávok. Vo vzťahu k pohľadávke č. 24 správca a tiež konkurzný súd dospeli k záveru, že sťažovateľka si nesplnila povinnosť podľa § 28 ods. 5 zákona o konkurze (v znení účinnom v rozhodnom období) a prihlášku k predmetnej pohľadávke nepodala v dvoch rovnopisoch správcovi a okresnému súdu. Z tohto dôvodu správca na pohľadávku č. 24 neprihliadol. Sťažovateľka s týmto záverom nesúhlasila a prostredníctvom viacerých právnych nástrojov (žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty, návrh na rekonštrukciu spisu, sťažnosť na prietahy v konaní, sťažnosť podľa čl. 127 ústavy) sa snažila uvedený právny stav zvrátiť. Nakoniec podala okresnému súdu žalobu o určenie, že na „*prihlásenú pohľadávku sa prihliada, je zaradená a zistená*“. Konanie o tejto žalobe je vedené okresným súdom pod sp. zn. 25 Cbi/20/2010. Vzhľadom na to, že zákonnou sudkyňou v tomto incidenčnom konaní je namietaná sudkyňa, podala sťažovateľka proti nej námietku zaujatosti z dôvodu, že táto sudkyňa je zákonnou sudkyňou aj v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 25 K/27/2010, v ktorom mala byť prihlásená pohľadávka č. 24, a tiež, že v tom čase bola predsedníčkou okresného súdu. Sťažovateľka poukázala na to, že k spornej skutočnosti, ktorá má byť predmetom dokazovania v incidenčnom konaní, sa namietaná sudkyňa vyjadrila ako sudkyňa v konkurznom konaní, a tiež ako predsedníčka okresného súdu, s tým, že relevantné poznatky v tejto veci získala iným spôsobom ako vykonaním dokazovania v incidenčnom konaní. Krajský súd o námietke zaujatosti rozhodol tak, že namietanú sudkyňu nevylúčil z prerokovania a rozhodovania v namietanom konaní. V odôvodnení namietaného uznesenia z 22. februára 2012 uviedol, že nezistil skutočnosti podľa § 14 ods. 1 OSP, s tým, že skutočnosti uvedené v námietke zaujatosti sú dôvodmi podľa § 14 ods. 3 OSP, ktoré ale nemôžu viesť k vylúčeniu sudcu.

Pokiaľ ide o právne posúdenie zisteného skutkového stavu krajským súdom, ústavný súd konštatuje, že aplikácia § 14 ods. 1 a 3 OSP je v danom prípade relevantná a krajský súd vec v zásade posúdil podľa na vec sa vzťahujúcich ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Krajský súd aplikáciou § 14 ods. 3 OSP dospel k záveru, že na námietku zaujatosti sťažovateľky nie je potrebné prihliadať a zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania predmetnej veci. Tento záver ústavný súd považuje za formalistický, pretože nezohľadnil špecifické okolnosti tohto prípadu. V tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru týkajúcu sa interpretácie právnych predpisov, podľa ktorej ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva sťažovateľa) hodnotí aj také rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých boli zákony, prípadne podzákonné právne úpravy interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 69/2012, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 26/2010, III. ÚS 163/2011, podobne aj Ústavný súd Českej republiky napr. III. ÚS 150/99). Ústavný súd už tiež vyslovil, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona (IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, m. m. I. ÚS 306/2010). Tieto závery je podľa názoru ústavného súdu potrebné aplikovať aj pri aplikácii a výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o vylúčení sudcov. Ústavný súd nespochybňuje právny názor krajského súdu, že dôvody uvedené v námietke zaujatosti sú dôvodmi podľa § 14 ods. 3 OSP. Z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu však vyplýva, že sa nezaoberal tým, že namietaná sudkyňa v incidenčnom konaní bude preskúmavať svoj vlastný postup v konkurznom konaní pri posúdení prihlášky č. 24. Podľa ústavného súdu je táto okolnosť relevantná a môže odôvodnene vzbudzovať obavy sťažovateľky o jej nezaujatosti v incidenčnom konaní. Rovnako tak je relevantné aj to, že vedomosť o skutočnostiach, ktoré zjavne budú predmetom dokazovania v incidenčnom konaní, získala namietaná sudkyňa už skôr a mimo rámca procesného dokazovania v incidenčnom konaní. Významným je aj to, že okruh skutkových okolností relevantných v incidenčnom konaní je zhodný s príslušnými skutkovými okolnosťami v konkurznom konaní. Záver krajského súdu o tom, že namietaná sudkyňa nie je vylúčená

z prerokúvania a rozhodovania predmetnej veci, bez toho, aby sa vysporiadal s uvedenými skutkovými okolnosťami, považuje ústavný súd za predčasný, zastávajúc názor, že je výsledkom formalistickej aplikácie uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto je arbitrárny. Rovnako tak možno konštatovať, že odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu neposkytuje odpovede na všetky vo veci relevantné skutočnosti, preto je tento záver aj zjavne neodôvodnený.

Namietaná sudkyňa bude v označenom incidenčnom konaní preskúmať správnosť svojho vlastného postupu v konkurznom konaní pri hodnotení prihlášky č. 24. Je zrejmé, že táto situácia je obdobná, akú riešil ESĽP vo veciach *San Leonard Band Club* proti *Malte* a *Indra* proti *Slovensku*. V oboch týchto prípadoch ESĽP konštatoval, že obavy sťažovateľov o nestrannosť konajúcich sudcov boli objektívne opodstatnené a nevytlúčením príslušných sudcov došlo k porušeniu ich práva na prejednanie záležitosti nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na čl. 1 ods. 2 ústavy bol krajský súd povinný pri výklade a aplikácii príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku zohľadniť aj obsah práva na prejednanie záležitosti sťažovateľky nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež aj relevantnú judikatúru ESĽP. Vzhľadom na to, že krajský súd takto nepostupoval, ústavný súd považuje jeho záver o nevytlúčení namietanej sudkyne za arbitrárny, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne neudržateľný.

Z týchto dôvodov považoval ústavný súd namietané uznesenie krajského súdu sp. zn. 21 Ncb/57/2011 z 22. februára 2012 za rozporné so sťažovateľkou označenými článkami ústavy a dohovoru, a preto rozhodol, že krajský súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Ncb/57/2011 a uznesením z 22. februára 2012 porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na záver o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd nepovažoval za potrebné skúmať, či sa krajský súd ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal s námietkou zaujatosti sťažovateľky proti

d'alším sudcom okresného súdu. Rozhodovanie aj o tejto časti námietky s'ťažovateľky bude predmetom opätovného posúdenia krajským súdom.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie s'ťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na d'alšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd s'ťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na d'alšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na d'alšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Keďže krajský súd uznesením sp. zn. 21 Ncb/57/2011 z 22. februára 2012 porušil označené základné právo s'ťažovateľky podľa ústavy a právo podľa dohovoru, ústavný súd zrušil toto rozhodnutie a vec mu vrátil na d'alšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). Povinnosťou krajského súdu bude riadiť sa právnym názorom ústavného súdu a znova rozhodnúť o námietke zaujatosti s'ťažovateľky a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodniť.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania s'ťažovateľke, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym

zastupovaním právnym zástupcom. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 patrí podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov odmena 127,16 €, čo spolu s režijným paušálom (7,63 €) predstavuje odmenu za jeden úkon 134,79 €. Ústavný súd priznal úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti) v celkovej sume 269,58 € (2 x 134,79 €), ktorú zvýšil o 20 % (53,92 €) z dôvodu, že právny zástupca je platcom DPH, a uložil krajskému súdu povinnosť uhradiť trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľky (bod 3 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2013